

Valsts valodas centrs

APSTIPRINĀTA
ar Valsts valodas centra
direktora 12.09.2022.
rīkojumu Nr. 3-1.4/49

VALSTS VALODAS CENTRA STRATĒGIJA 2022.–2026. GADAM

Rīga

2022

**Valsts valodas centra stratēģija
2022.–2026. gadam**

Satura rādītājs

1. Ievads	3
2. Iestādes misija, vīzija un pamatvērtības	4
3. Darbības pilnvarojums (mandāts) un struktūra	5
4. Centra darbības jomas	5
4.1. Valsts valodas lietojuma uzraudzība	5
4.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana	6
5. Sasniegtais 2018.–2020. gada stratēģijas plānošanas periodā pa darbības jomām	6
5.1. Valsts valodas lietojuma uzraudzība	6
5.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana	7
6. Prioritātes	10
6.1. Uz sadarbību vērstas iestādes lomas stiprināšana	11
6.2. Iestādes viedokļa nozīmīguma un atpazīstamības stiprināšana	15
6.3. Informācijas aprites elektronizācija, darba efektivizācija un digitālās vides uzlabošana	23
7. Valsts budžeta finansējums	27

1. Ievads

Nacionālā valstī rūpes par valsts valodas attīstīšanu un tās pozīciju stiprināšanu ir neatņemama un būtiska iekšpolitikas daļa, kuras mērķis ir nodrošināt ilglaicīgu sabiedrības attīstību un tās saliedētību ap kopīgām vērtībām. Globalizācija un tehnoloģiskās pārmaiņas būtiski ietekmē valodas vidi, tādēļ uzmanīgi jāseko šīm tendencēm, izmantojot šo procesu piedāvātās iespējas valodas pozīciju stiprināšanai un jau laikus meklējot iespējas, kā mazināt to radīto apdraudējumu.

Lai likumos definētās normas par latviešu valodas kā valsts valodas funkcionēšanu nepaliktu deklaratīvas, bija nepieciešams izveidot valsts pārvaldes iestādi, kuras pamatuzdevumi būtu attiecīgo tiesību normu iedzīvināšana un iespējamo to pārkāpumu novēršana. Tā pirms 30 gadiem, 1992. gada februārī, tika izveidots Valsts valodas centrs.

Valsts valodas politika skar ikvienu sabiedrības locekli, tādēļ arī daudzi lēmumi pat šķietami visai attālās jomās var būtiski ietekmēt latviešu valodas pozīcijas. Joprojām, it īpaši dažos pēdējos gados nākas pārliecināties, ka diezgan daudzi, pat prominenti sabiedrības locekļi nav izpratuši vienkāršo principu, ka latviešu valodas un tikai tās lietošana Latvijā ir pašsaprotama, bet jebkuras citas valodas lietošana līdztekus tai īpaši pārdomājama, nevis brīvi paplašināma. Savās nostādnēs Valsts valodas centrs nevis iestājas pret kādu citu valodu, kā tas dažkārt tiek pārņemts, bet par valsts valodas pozīciju stiprināšanu visās mūsu dzīves jomās, jo apzinās, ka jebkāda nemotivēta citu valodu lietojuma paplašināšana var notikt tikai uz latviešu valodas rēķina.

Šī stratēģija tapusi, pieturoties pie "Valsts valodas politikas pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam", "Tieslietu ministrijas darbības stratēģijas 2022–2026" un citiem rīcībpolitikas dokumentiem. Tajā apkopots iestādes redzējums par to, kādi ir prioritārie darba virzieni turpmākajiem gadiem. Valsts valodas centrs, pārkāpjot savu trīsdesmit gadu pastāvēšanas sliksni, ir moderna un inovācijām atvērta iestāde, kura ir gatava nākotnes nestajiem izaicinājumiem.

Valsts valodas centra
direktors
Māris Baltiņš

Foto: LV portāls

2. Iestādes misija, vīzija un pamatvērtības

Centram 2022. gadā aprit 30 gadi kopš tā dibināšanas 1992. gadā. Pa šo laiku ir uzkrāta bagātīga pieredze, kas ļauj arvien pilnveidot ikdienas procesus iestādē un uzlabot darba kvalitāti, rast arvien jaunus risinājumus, lai būtu pieejamāki un atvērtāki sabiedrībai un sniegtu ieguldījumu valsts valodas attīstībai, aizsardzībai un ilgtspējai.

Mūsu misija. Valsts valodas attīstības, ilgtspējas un kvalitātes veicināšana.

Mūsu vīzija. Latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas pilnvērtīga pastāvēšana cauri laikiem.

Centra misijas un vīzijas īstenošana nav iespējama bez darbinieku iesaistes un atdeves, līdz ar to centra pamatvērtību noteikšanā tika iesaistīti visi darbinieki, lai ikviens varētu paust savu redzējumu par centra vērtībām un vēlamo attīstības virzību nākamajiem gadiem, lai ar kopīgiem spēkiem un ikkatra darbinieka personīgo ieguldījumu turpinātu arvien pilnveidot centra darbu un tuvinātu vīzijas īstenošanai. Būtiski ir norādīt arī to, ka no esošajām 43 amata vietām pieci darbinieki ir nodarbināti centrā 25, 20 vai ļoti tuvu 20 gadiem, daudzi darbinieki ir ar ilggadēju darba pieredzi centrā, līdz ar to viņu skatījums, pateicoties personīgajai pieredzei, ir īpaši vērtīgs centra vēstures veidošanā un nākotnes iezīmēšanā. Apkopojot iegūtās atbildes, ir izvirzītas šādas centra pamatvērtības:

- **Profesionalitāte** – attīstām un pilnveidojam savas prasmes, izmantojam zināšanas, kompetenci un pieredzi, lai nodrošinātu augstas kvalitātes tulkošanas pakalpojumus, sniegtu ieguldījumu valodas normu izstrādē un valodas lietojuma uzraudzībā;
- **Sadarbība** – spējam vienoties kopēju mērķu sasniegšanā, gan strādājot komandā ikdienas darbā ar kolēģiem un citām organizācijām, gan arī uzrunājot katru sabiedrības locekli augstāku mērķu vārdā, kā arī iedrošinām sabiedrības iesaisti un līdzdalību valodas lietojuma uzlabošanā;
- **Atbildība** – viešam skaidrību sabiedrībā par centra funkcijām un darbības modeli, uzņemamies atbildību par funkciju izpildi un pieņemtajiem lēmumiem;
- **Attīstība** – vērojam norises sabiedrībā, vērtējam sevi, pilnveidojam un pielāgojam darbību mērķa sasniegšanai un sabiedrības interesēm; lietojam modernas un efektīvas darba metodes un tehnoloģijas;
- **Godprātība** – esam godīgi un objektīvi, ievērojam morāles, ētikas un vispārējos tiesību principus.

3. Darbības pilnvarojums (mandāts) un struktūra

Centrs ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Centra darbības mērķis ir īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā, nodrošināt valsts pārvaldes iestādes un sabiedrību ar valsts un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu un citu dokumentu oficiāliem tulkojumiem, veicināt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos, tādējādi sniedzot ieguldījumu latviešu valodas saglabāšanā, aizsardzībā un attīstībā. Uzsverot to, ka arī latgaliešu rakstu valoda ir būtiska latgaliešu identitātes apziņas daļa un neatņemama Latvijas kultūras vērtība¹, kopš 2021. gada centra darbības mērķos iekļauta latgaliešu rakstu valodas saglabāšanas, nostiprināšanas un attīstības jautājumu aktualizēšana un tās lietojuma veicināšana.

Centra darbības mandātu un kompetenci nosaka Valsts valodas likums, Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumi Nr. 550 "Valsts valodas centra nolikums" un citi normatīvie akti.

Paralēli centra dibināšanai un darbībai kopš 1992. gada ir izveidota Latviešu valodas ekspertu komisija, kuru pārrauga centra direktors. Komisijas darbību nosaka Ministru kabineta 2000. gada 22. augusta noteikumi Nr. 287 "Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas nolikums". Komisijai ir vairākas apakškomisijas, atspoguļojot to darbības virzienus – Vietvārdu apakškomisija un Latgaliešu rakstu valodas apakškomisija. Papildus savām funkcijām centrs kopš pagājušā gadsimta deviņdesmitajiem gadiem ir uzņēmis izaicinājumu vadīt Kalendārvārdu ekspertu komisiju, kura iesaka personvārdus iekļaušanai latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā.

Valodas kontroles departamenta pārraudzībā atrodas "Sabiedrisko palīgu institūts", kura mērķis ir sniegt iespēju Latvijas iedzīvotājiem saņemt plašāku informāciju un individuālas konsultācijas par Valsts valodas likuma nozīmi, tā ievērošanu un nepieciešamajiem proaktīvajiem pasākumiem pārkāpumu novēršanai, kā arī kultūrvides sakārtošanai.

4. Centra darbības jomas

Centrs savu pilnvarojuma un mērķu īstenošanu nodrošina divās darbības jomās:

- valsts valodas lietojuma uzraudzības politika;
- terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas politika.

4.1. Valsts valodas lietojuma uzraudzība

Valsts valodas likumā noteikto valsts valodas lietošanas un aizsardzības prasību ievērošanas kontroli nodrošina centra Valodas kontroles departaments. Tā mērķis ir īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā un veicināt sabiedrības iesaistīšanu un informēšanu.

¹ "Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam"

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

Valsts valodas lietojuma uzraudzības politikas galvenie mērķi ir šādi:

- valsts valodas lietotāju tiesību un interešu aizsardzība;
- normatīvo aktu ievērošanas valsts valodas lietošanas jomā uzraudzība.

4.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana

Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas politikas galvenie mērķi ir šādi:

- Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu, kā arī Eiropas Savienības institūciju un starptautisko organizāciju izdoto tiesību aktu vai citu dokumentu oficiālo tulkojumu nodrošināšana latviešu valodā, Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumu Eiropas Savienības dalībvalstu valodās un minēto tulkojumu vispārējas pieejamības nodrošināšana;
 - vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanas tiesību aktos un citos dokumentos veicināšana;
 - latviešu valodas kultūrvides sakārtošanas sekmēšana, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību;
 - latviešu valodas pilnvērtīgas funkcionēšanas Eiropas Savienības institūcijās veicināšana;
 - latgaliešu rakstu valodas saglabāšanas un attīstības jautājumu aktualizēšana un lietojuma veicināšana.

5. Sasniegtais 2018.–2020. gada stratēģijas plānošanas periodā pa darbības jomām

5.1. Valsts valodas lietojuma uzraudzība

Centrs, īstenojot kontroles funkciju, seko līdzi aktualitātēm un procesiem valstī, īpašu vērību pievēršot tām jomām un nozarēm, kurās noris vai tiek plānotas izmaiņas, piemēram, īstenojot izglītības reforma. Lai gan 2020. gads bijis izaicinājumu un pārmaiņu bagāts, tomēr spēja pielāgoties dažādām situācijām ir ļāvusi turpināt iesākto un izpildīt centra pamatuzdevumus. Lai nodrošinātu normatīvo aktu ievērošanas valsts valodas lietošanas jomā uzraudzību, iepriekšējā pārskata periodā centrs veica pārbaudes pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī tiešsaistes tirdzniecības vietnēs. Tieši Covid-19 pandēmijas radītie ierobežojumi kāpināja tiešsaistes tirdzniecības popularitāti. Tādējādi, lai izvērtētu esošo situāciju un savlaicīgi novērstu iespējamus normatīvo aktu pārkāpumus valsts valodas lietojumā, centra amatpersonas veica pārbaudes tīmekļa vietnēs (e-veikalos) un skaidroja uzņēmējiem Valsts valodas likuma prasības.

Centra konstatēto administratīvo pārkāpumu valsts valodas lietošanas jomā skaits gadu no gada ir nemainīgs. Tas skaidrojams gan ar nodarbināto ārvalstu studentu pieaugošo skaitu Latvijā, gan valsts īstenojamajām reformām, kas nereti paredz stingrākus nosacījumus attiecībā uz valsts valodas lietošanu. Sadarbībā ar citām tiešās pārvaldes iestādēm, kas īsteno valsts valodas

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

politiku, centrs turpina stiprināt latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas pozīcijas un veicina sabiedrības izpratni par valsts valodu kā nacionālu vērtību.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Veikta valsts valodas lietojuma uzraudzība	Veiktas valsts valodas lietojuma pārbaudes (skaits) ²	2255 (2021)	3450
	Konstatēto valsts valodas lietojuma pārkāpumu īpatsvars pret kopējo veikto pārbažu skaitu (%) ³	24,0 (2021)	15,0
	Sniegtas konsultācijas par valsts valodas lietošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām (skaits) ⁴	1180 (2021)	1350

5.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana

Lai veicinātu latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu ES institūcijās, centra Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāta Latviešu valodas departamentu katru gadu par attiecīgajā gadā aktuālu tēmu organizē konferenci "Latviešu valoda Eiropas Savienībā". Latviešu valodas pilnvērtīga funkcionēšana ES tiek veicināta, sadarbojoties ar ES institūcijām terminoloģijas izpētes, saskaņošanas un attīstības jomā: iepriekšējā plānošanas periodā sadarbība ar ES institūcijām ir kļuvusi ciešāka un operatīvāka. 2021. gadā sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Latvijas Republikas pastāvīgo pārstāvniecību Eiropas Savienībā tika izstrādāta tulkošanas sadarbības shēma, kas ļauj agrākā ES tiesību akta latviešu valodas versijas izstrādes posmā precizēt terminoloģijas un tulkošanas jautājumus tiešā sadarbībā ar ministriju nozares atašeiem un ES institūciju tulkotājiem un terminologiem. Jaunajā plānošanas periodā centrs turpinās ciešu sadarbību ar ES un Latvijas Republikas institūcijām tulkošanas un terminoloģijas jautājumos, kā arī lūkos, kā šo sadarbību pastāvīgi uzlabot.

2019. gada nogalē darbību uzsāka jaunais Latvijas Nacionālais terminoloģijas portāls www.termini.gov.lv (LNTP), kas tapa ES struktūrfondu projekta "Mašīntulkošana" ietvaros un kura īstenotāji bija Valsts valodas centrs, Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija (LZA TK), Kultūras informācijas sistēmu centrs (KISC), Latviešu valodas aģentūra un SIA "Tilde". Portāla darbības laikā veikti dažādi uzlabojumi un publiskoti jaunākie LZA TK protokoli, kā arī 103 terminu kolekcijas dažādās nozarēs. 2022. gadā LNTP piedalās Eiropas datubāzu federācijas projektā *FedTerm*, kura rezultātā LNTP kļūs par daļu no Eiropas nacionālo terminu datubāzu federācijas dalībniekiem, līdz ar to LNTP saturs būs pieejams un viegli

² Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

³ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00 Valsts valodas aizsardzība.

⁴ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00 Valsts valodas aizsardzība.

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

pārskatāms sastatījumā ar citās valstīs izstrādātiem terminoloģijas resursiem. *FedTerm* projekta ietvaros LNTP piedzīvos arī tehniskus uzlabojumus ar mērķi realizēt portāla lietotāju ieteikumus, kas tika apkopoti 2020. gada portāla lietotāju aptaujā. Jaunajā plānošanas periodā centrs stiprinās sadarbību ar visām LNTP iesaistītajām pusēm, lai veicinātu portāla atpazīstamību, pilnveidotu tā funkcionalitāti un īstenotu tā darbības mērķi: kalpot par galveno latviešu nozaru terminoloģijas resursu.

2020. un 2021. gadā centrs piedalījās "Digitālās transformācijas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam" izstrādē, kurās centrs ir līdzatbildīgā institūcija normatīvā regulējuma izstrādei attiecībā uz valodas resursu iegūšanu un apkopošanu valsts iestādēm⁵. Pamatnostādņu mērķis attiecībā uz valodas tehnoloģijām ir atvērtu valodas resursu krājuma veidošana valodas tehnoloģiju izstrādes atvieglošanai. Normatīvais regulējums atvieglotu valodas resursu iegūvi un apkopošanu vienotā platformā.

2020. gadā centrs sadarbībā ar Tieslietu ministriju uzsāka jauna instrukcijas projekta izstrādi ar mērķi uzlabot hierarhiski augstāko tiesību aktu – likumu – tulkojumu īpatsvaru kopējā tulkojumu pieprasījumā, nodrošinot pastāvīgu būtiskāko likumu aktuālās redakcijas tulkojumu pieejamību. 2021. gada 22. jūnijā tika pieņemta jauna MK instrukcija Nr. 4 "Tulkojumu pieprasīšanas un nodrošināšanas kārtība", kas dod centram iespēju pašam ierosināt iekļaut likumus tulkošanas plānā bez ministrijas vai citas valsts pārvaldes iestādes iniciatīvas. Ar jaunās instrukcijas palīdzību centrs var daudz elastīgāk pielāgoties nepieciešamībai tulkot gan valsts pārvaldei, gan visai sabiedrībai kopumā nozīmīgākos likumus un likumu grozījumus, kā arī centrs var būtiski palielināt ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu saistīto likumu tulkojumu apjomu. Vienlaikus pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma centrs turpina tulkot MK noteikumus un citu tiesību aktus, kas ir būtiski valsts starptautisko saistību izpildei vai Ministru kabineta noteikto mērķu sasniegšanai starptautisko attiecību jomā, kā arī starptautiskos tiesību aktus.

Pirms jaunās instrukcijas izstrādes 2020. gadā centrs sadarbībā ar Tieslietu ministriju identificēja, ka apmēram 540 nacionālo likumu tulkojumiem un to aktuālajām redakcijām būtu obligāti jānodrošina tulkojuma pieejamība sabiedrībai, taču no tiem apmēram 150 likumi līdz 2020. gadam nebija tulkoti vispār un apmēram 200 likumiem nebija pieejams aktuālās redakcijas tulkojums. Centra mērķis līdz 2026. gada plānošanas perioda beigām ir nodrošināt un padarīt sabiedrībai pieejamus visu nozīmīgāko likumu tulkojumus, kā arī pastāvīgi nodrošināt prioritāro likumu aktuālo redakciju tulkojumus.

2021. gadā centrā darbu uzsāka latgaliešu rakstu valodas konsultants, kas rūpējas par iedzīvotāju konsultēšanu latgaliešu rakstu valodas normu jautājumos, kā arī sadarbojas ar centra Latviešu valodas ekspertu komisijas Latgaliešu rakstu valodas apakškomisiju latgaliešu rakstu valodas normu izstrādē un problemātisku jautājumu risināšanā.

⁵ "Digitālās transformācijas pamatnostādņu 2021.–2027. gadam" 4.4.7. rīcības virziena "Mašīntulkošana un valodas tehnoloģijas" uzdevums U4.4.7.-2.

**Valsts valodas centra stratēģija
2022.–2026. gadam**

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Nodrošināta tiesību aktu tulkošana pēc valsts pārvaldes iestāžu pasūtījuma, terminoloģijas pieejamības veicināšana	ES u. c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā (tūkst. lpp.) ⁶	6,6 (2021)	6,5
	LV tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās (tūkst. lpp.) ⁷	4,1 (2021)	4,0
Nodrošināta saskaņotas terminoloģijas datubāzes aktualitāte	Apkopoti un ik gadu publiskoti jaunie termini brīvpieejas datubāzēs (skaits tūkst.) ⁸	2,1 (2021)	2,0
Centra tīmekļvietnes sadaļā "Latgaliešu rakstu valoda" papildināts un precizēts saturs	Publicēti skaidrojumi (skaits) ⁹	12 (2022. gada plāns)	12
Plašsaziņas līdzekļos sniegtas intervijas par latgaliešu rakstu valodu, tās normām un vēsturi	Sniegtas intervijas (skaits) ¹⁰	6 (2022. gada plāns)	6
Noteikt valodas resursu kopas, to izgūšanas, apkopošanas un atvēršanas priekšnosacījumus un radīt nepieciešamo normatīvo regulējumu. ¹¹	Sadarbībā ar KISC noteiktas valodas resursu kopas, to izgūšanas, apkopošanas un atvēršanas priekšnosacījumi un izstrādāts normatīvais regulējums	Dati nav apkopoti, regulējums nepastāv (2021)	Resursi ir apzināti pilnā apmērā, izstrādāts normatīvais regulējums

⁶ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

⁷ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

⁸ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

⁹ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

¹⁰ Valsts valodas centra darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

¹¹ "Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam"

6. Prioritātes

Valsts pārvalde šobrīd atrodas digitālās transformācijas vidē. 2021. gadā valsts pārvaldē ir uzsākta grāmatvedības un personāla funkciju centralizācijas un standartizācijas iniciatīva ar mērķi ilgtermiņā nodrošināt digitalizētu, standartizētu un efektīvāk pārvaldāmu sistēmu, kā arī 2021. gadā pieņemtās "Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam" paredz visu valsts pārvaldes iestāžu iesaisti pamatnostādnēs noteikto uzdevumu īstenošanai. Valsts pārvalde virzās uz modernu un efektīvu darba organizēšanu ar mērķi uzlabot publisko pakalpojumu kvalitāti un pieejamību, palielināt iedzīvotāju interesi par e-pakalpojumu izmantošanu, radīt jaunas pakalpojumu sniegšanas iespējas, samazināt birokrātiju un automatizēt darbības, lai darbiniekus varētu izmantot augstākas nozīmības un pievienotās vērtības darbībām ikdienas darba gaitās. Digitālo transformāciju ļoti būtiski ietekmējusi un paātrinājusi 2020. gadā aizsākusies Covid-19 pandēmijas krīze, kuras ietekmē lielākajai daļai gan privāto, gan valsts pārvaldes iestāžu bija jāmeklē ātri un veiksmīgi risinājumi attālinātajam darba režīmam, lai varētu nodrošināt visu ikdienas funkciju veikšanu attālināti. Valsts kancelejas veiktā aptauja atklāj, ka 97 % iestāžu savu darbu ārkārtējās situācijas laikā organizēja attālināti.¹² Šobrīd valsts pārvaldē tiek izstrādāts arī jauns darba organizēšanas modelis "Nākotnes birojs", kura pamatā ir mūsdienīga valsts pārvaldes darba vide, lai piesaistītu motivētus darbiniekus, nodrošinātu darba efektivitāti un produktivitāti un lai tā būtu vairāk vērsta uz sadarbību.¹³

Līdz ar to arī centra stratēģijā nozīmīga loma ir procesu efektīvizācijai un digitālās vides uzlabošanai, darbinieku digitālās prātības pilnveidošanai un motivētākas darba vides veicināšanai. Taču vienlīdz būtiski ir arī turpināt uzlabot iestādes tēlu un atpazīstamību, stiprināt viedokļa nozīmīgumu, kā arī ir jāakcentē centrs kā uz sadarbību vērsta iestāde: jāveido pozitīvs dialogs starp centru un sabiedrību. Lai gan centram ir uzraugošās iestādes funkcijas, kas sabiedrībā rada negatīvu iespaidu, jāveido tēls, ka centrs ir atbalstoša iestāde, kas darbojas sabiedrības interesēs un pie kuras ikviens iedzīvotājs var vērsties pēc palīdzības un konsultācijām gan valsts valodas lietojuma, gan terminoloģijas jomā. Jāpopularizē ideja, ka centrs darbojas valsts valodas un tās lietotāju aizsardzības interesēs, darbības pamatā ir atbilstības nodrošināšana tiesību aktos noteiktajām normām, nevis uzņēmēju sodīšana. Valsts valoda un centra kā līdera lomas un viedokļa stiprināšana valsts valodas uzraudzības politikā ir būtiska konstitucionālo tiesību sistēmā: tā ir saistāma ar valsts pastāvēšanu un attīstību un tā ir iekļauta Latvijas Republikas Satversmes kodolā.¹⁴

2022.–2026. gada centra stratēģijā izvirzītas trīs prioritātes, kuras daļēji balstās uz 2018.–2020. gada stratēģijā aizsāktajiem attīstības virzieniem, taču tās ir būtiski pilnveidot arī nākamajā plānošanas periodā:

¹² <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/elasticais-darbs-valsts-parvalde-ieguvums-ari-iedzivotajiem>

¹³ Informatīvais ziņojums "Valsts iestāžu biroju optimizācija – Nākotnes birojs"

¹⁴ "Tieslietu ministrijas darbības stratēģija 2022–2026"

6.1. Uz sadarbību vērstas iestādes lomas stiprināšana

Sadarbība ar sabiedrību ir nozīmīga, lai efektīvi virzītu valsts valodas aizsardzības un attīstības ideju: novērst pārkāpumus un palielināt sabiedrības izpratni par valsts valodas vērtību Latvijā, ka latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda ir saliedētas sabiedrības pamatā¹⁵. Lai veiksmīgi attīstītu šo ideju, nepieciešama sabiedrības uzticība, valsts pārvaldei ir jākļūst atvērtākai pret sabiedrību un tās iniciatīvām. Iestādes lēmumiem un to pieņemšanas procesiem ir jābūt atklātiem un saprotamiem – tas ir viens no stimuliem, lai sabiedrība uzticētos valsts pārvaldei un lēmumu leģitimitātei mūsdienu demokrātijā. Informācijai ir jābūt skaidrai, pietiekamai un viegli uztveramai, lai veicinātu sabiedrības izpratni par notiekošajiem procesiem un iedzīvotāju apmierinātību.¹⁶ Lai iegūtu uzticību, jāstiprina sabiedrības izpratne par valsts valodas nozīmīgumu, jāveicina sabiedrības līdzdalība un iesaiste. Centrs to var veicināt, piedāvājot arvien ērtākus saziņas veidus ar amatpersonām, izglītojot sabiedrību par valsts valodu un iesaistot plašāku auditoriju centra rīkotajos pasākumos un akcijās, kā arī iesaistot sabiedrību vistiešākajā veidā: piesaistot iedzīvotājus kā brīvprātīgos sabiedriskos palīgus, kuru loma ir īpaši svarīga kontrolējošajām iestādēm, kas ļauj arvien plašākam sabiedrības lokam iesaistīties centra darbībā un palīdz konsultēt arvien vairāk uzņēmēju par valsts valodas lietojumu ne tikai galvaspilsētā, bet arī visos Latvijas reģionos. Izmantojot dažādus komunikācijas kanālus un rīkus, centram sabiedrībā aktīvi jāpopularizē valsts valoda kā konstitucionāla vērtība, jo jebkurš no mums ar savu darbību vai bezdarbību ietekmē valodas situāciju valstī. Arī "Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam" uzsvērts, ka valstij ir būtiski, lai pieaugtu iedzīvotāju īpatsvars, kas izjūt piederību un uzticību Latvijas sabiedrībai, valstij un latviskai kultūrtelpai, lai iedzīvotāji vairāk lietotu latviešu valodu un ikviens sniegtu ieguldījumu latviešu valodas attīstībā un nostiprināšanā.¹⁷ Vienlīdz svarīga ir

¹⁵ "Latvijas Republikas Satversme"

¹⁶ "Latvijas piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022.–2025. gadam"

¹⁷ "Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam"

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

arī Latvijas iedzīvotāju reģionālās identitātes veidošana un stiprināšana. Valsts valodas centra loma šī uzdevuma īstenošanā ir atbalsts latgaliešu rakstu valodas normu izstrādē un popularizēšanā, kā arī latgaliešu rakstu valodas un lībiešu valodas lietojuma stiprināšana Latgalē un Lībiešu krastā. 2021. gadā centrs sadarbībā ar VSIA "Latvijas Valsts ceļi", Satiksmes ministriju un Lībiešu kultūras centru izstrādāja iekšējos norādījumus latgaliešu rakstu valodas un lībiešu valodas vietvārdu iekļaušanai ceļazīmēs Latgalē un Lībiešu krastā.

Centrs valsts valodas uzraugošās darbības ietvaros represīvo funkciju līdzsvarojis ar informēšanu, brīdināšanu un labās prakses popularizēšanu. Centrs veiksmīgi turpina Ekonomikas ministrijas aizsākto iniciatīvu un savā darbībā ievēro "Konsultē vispirms" principu¹⁸, kā arī ik gadu organizē pasākumus: lai izceltu valodas lietojuma labo praksi uzņēmumos, norisinās akcija "Latviešu valodai draudzīga vide", savukārt akcijā "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē" tiek apbalvoti laikraksti un interneta ziņu portāli, kuros lietota kvalitatīva latviešu valoda.

Sadarbojoties ar dažādu nozaru pārstāvjiem, centrs risina valsts valodas lietojuma jautājumus, tādējādi sniedzot atbalstu uzņēmējiem un savlaicīgi novēršot iespējamus pārkāpumus. Lai veicinātu vienotu izpratni par Valsts valodas likuma prasību piemērošanu un sniegtu praktisku palīdzību to izpildē, centrs pēc pieprasījuma un aktualitātes izstrādā vadlīnijas un informatīvus materiālus ar mērķi uztveramā veidā sniegt sabiedrībai ieskatu valsts valodas lietošanas jomas normatīvo aktu regulējumā un prasībās. Lai saņemtu plašāku informāciju par valsts valodas lietojumu Latvijā un sniegtu papildu konsultācijas klientiem, centrs kopš 2016. gada popularizē un paplašina sabiedrisko palīgu institūtu, ik gadu organizējot sabiedrisko palīgu¹⁹ atlasu un mācības. Sabiedrisko palīgu komandā darbojas brīvprātīgie, kuri izjūt aicinājumu palīdzēt saglabāt un attīstīt valsts valodu.

Joprojām tiek atjaunota, uzlabota un pielāgota mobilā lietotne "Valodas draugs", kas atvieglo sabiedrības un centra sadarbību. Ar tās palīdzību var ērti nosūtīt centram ziņojumus par pārkāpumiem vai uzslavēt uzņēmumus, iestādes un tīmekļa vietnes par atbilstošu vai atjautīgu latviešu valodas lietojumu, kā arī tajā iespējams pieteikt dalību centra akcijām "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē". Ņemot vērā to, ka no 2022. gada 1. jūnija sabiedrībai vairs nav iespējas priekšlikumus, sūdzības, jautājumus vai lūgumus pieteikt kā e-pakalpojumu portālā Latvija.lv, "Valodas draugs" ir kā papildu atbalsts sabiedrībai saziņā ar centru.

Aktīva sadarbība gan ar citām iestādēm, gan sabiedrību norit arī saistībā ar centra sniegtajām konsultācijām terminoloģijas jomā. Privatpersonu, valsts un pašvaldības iestāžu un ES institūciju interese par terminoloģiju pieaug un sabiedrībā nereti veidojas diskusijas par dažādu jaunu jēdzienu atspoguļošanu latviešu valodā. Valsts valodas centrs uztur ciešu sadarbību ar LZA TK, centra Latviešu valodas ekspertu komisiju, kā arī iestāžu ekspertiem un

¹⁸ 2017. gada 15. jūnijā centrs, parakstot sadarbības memorandu "Par "Konsultē vispirms" principa ieviešanu", pievienojās Ekonomikas ministrijas aizsāktajai iniciatīvai "Konsultē vispirms" principa ieviešanai valsts pārvaldē. "Konsultē vispirms" principa mērķis ir panākt savstarpējo sapratni starp uzņēmējiem un uzraugošajām iestādēm, veicinot noteikto prasību izpildi, nevis sodu piemērošanu.

¹⁹ Sabiedriskie palīgi bez atlīdzības līdzdarbojas Valsts valodas centra darbībā dažādos Latvijas reģionos, sniedzot konsultācijas par valsts valodas lietojumu publiskajā informācijā (piemēram, par informāciju reklāmās, izkārtnēs, afišās, preču marķējumā, ziņojumos u. tml.).

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

augstskolu mācībspēkiem, lai kopīgi veidotu un attīstītu latviešu terminoloģiju. Īpaši veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Satiksmes ministriju un Aizsardzības ministriju. Ņemot vērā šo iestāžu pieprasīto tulkojumu specifiku un pateicoties ekspertu ieinteresētībai, centra un ministriju sadarbībā tiek veidotas terminoloģijas darba grupas, kā arī tiek uzturēta regulāra saziņa īpaši sarežģītu terminoloģijas jautājumu risināšanai.

2021. gadā centrs publicēja atjaunoto "Tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmatu", kuru var izmantot ikviens sabiedrības loceklis. Rokasgrāmatā pamatā izskatītas un apkopotas gadu gaitā uzkrātās zināšanas un labās prakses piemēri tiesību aktu tulkošanai no angļu valodas latviešu valodā. 2022. gadā plānots pārskatīt un publicēt arī rokasgrāmatu tulkojumiem no latviešu valodas angļu valodā. Tulkošanas rokasgrāmatas tiks regulāri precizētas, papildinātas un aktualizētas un būs publiski pieejamas centra tīmekļa vietnē.

➤ Attīstības tendences un sasniedzamais mērķis

Lai veicinātu klientu izpratni un sniegtu informāciju par Valsts valodas likuma prasībām un to ievērošanu, sabiedrība jāinformē par iespēju konsultēties un jāsniedz uzņēmējiem (īpaši atbalstot jaunos uzņēmējus) informācija, izmantojot dažādus kanālus, jāpalielina sabiedrisko palīgu skaits, kā arī aktīvi jāiesaista sabiedrība pārkāpumu identificēšanā.

Sabiedrībā vēsturiski ir iesakņojies uzskats, ka centra darbības mērķis ir veikt represijas pret uzņēmējiem valsts valodas jomā, sodot par pārkāpumiem uzņēmumus un to darbiniekus, šādi "traucējot" uzņēmējdarbībai. Nevar noliegt, ka centram ir uzraugošās iestādes funkcijas, tomēr primāri centra uzdevums, ievērojot "Konsultē vispirms" principu, ir skaidrot Valsts valodas likuma un uz tā pamata izdoto normatīvo aktu prasību piemērošanu un tādējādi panākt savstarpējo sapratni starp uzņēmumiem un centra amatpersonām, lai savlaicīgi novērstu valsts valodas lietojuma pārkāpumus.

Iepriekšminētie pasākumi ir aktīvi jāturpina, lai pamazām mainītu sabiedrības viedokli par centru – no sodošas iestādes uz partneri un sabiedroto.

Mērķis: nodrošināt sadarbībā balstītu pieeju sabiedrības un uzņēmēju iesaistīšanai un izglītošanai par valsts valodas lietojumu

Svarīgākie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

paplašināt sabiedrības iesaistes iespējas centra funkciju izpildē:

- popularizēt un paplašināt sabiedrisko palīgu institūtu;
- popularizēt mobilo lietotni "Valodas draugs";
- popularizēt akcijas "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē", paplašinot dalībnieku mērķauditoriju.

turpināt uzņēmējdarbības vides tuvināšanu un mijiedarbību ar centra darbību:

- uzlabot konsultāciju kvalitātes rādītājus, analizējot klientu vērtējumu;
- sagatavot informatīvus materiālus uzņēmējiem par Valsts valodas likuma prasībām;
- sniegt informāciju, konsultācijas un atbalstu, izmantojot dažādus informācijas kanālus un rīkus (tiešsaistes semināri, infografikas, televīzija, sociālie tīkli).

veidot sadarbību ar valsts institūcijām, pašvaldībām un nevalstiskajām organizācijām, lai iepazītos ar nozares specifiku, kā arī risinātu un skaidrotu valsts valodas jautājumus;

pastāvīgi izvērtēt, analizēt atsauksmes un pilnveidot vecāko inspektoru un sabiedrisko palīgu konsultēšanas prasmes;

izveidot centra tīmekļa vietnē ērti lietojamu biežāk uzdoto jautājumu un atbilžu sadaļu par valsts valodas jautājumiem;

publiskot nozīmīgus centra lēmumus, skaidrojot lēmuma pieņemšanas pamatojumu viegli uztveramā valodā un vizuālajā noformējumā.

**Valsts valodas centra stratēģija
2022.–2026. gadam**

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Veikta sabiedrības līdzdalības veicināšana	Piesaistīti un atbilstoši sagatavoti centra sabiedriskie palīgi (skaits) ²⁰	15 (2021)	30
	Sabiedrisko palīgu sniegtās konsultācijas (skaits) ²¹	371 (2021)	600
	Mobilās lietotnes "Valodas draugs" izskatītie ziņojumi (skaits)	58 (2021)	350
Veikta uzņēmējdarbības vides tuvināšana un mījiedarbība ar centra darbību	Sagatavoti skaidrojoši materiāli uzņēmumiem par valsts valodas lietošanas pamatprasībām	2 (2021)	4
Sabiedrībai sniegts atbalsts tulkošanas jomā	Izstrādātas un publiskas tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmatas tulkojumiem no latviešu valodas angļu valodā un starptautisko tiesību aktu tulkojumiem	1 (2021)	2
	Papildinātas un aktualizētas tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmatas	1 (2021)	2

6.2. Iestādes viedokļa nozīmīguma un atpazīstamības stiprināšana

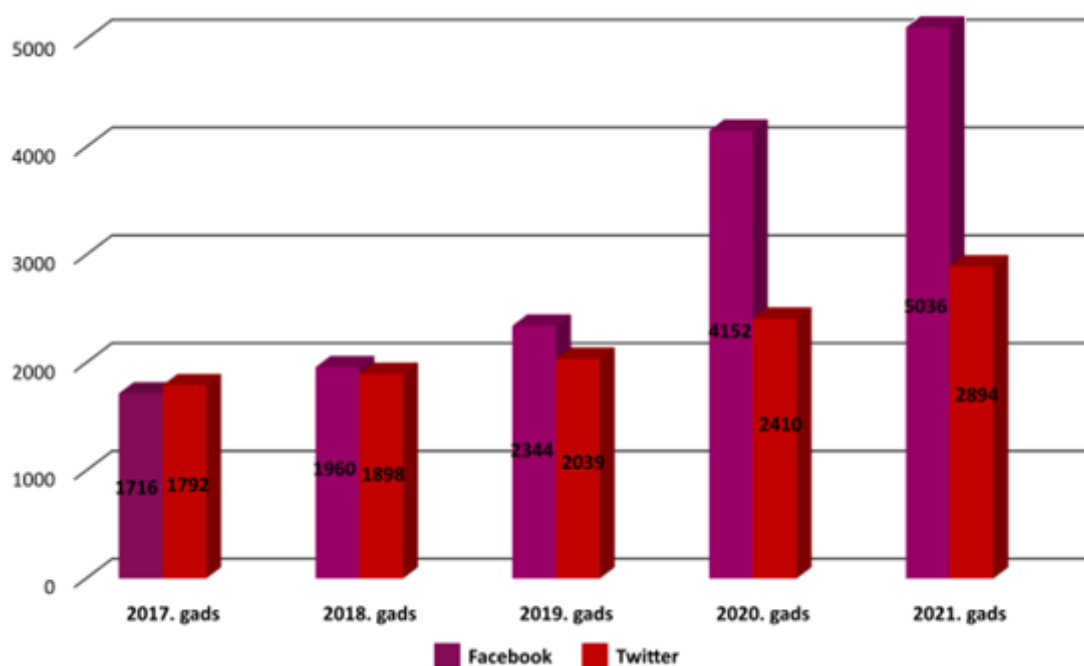
Lai veicinātu viedokļa nozīmīgumu, centrs aktīvi seko līdzi aktuālajām tendencēm valstī, sniedz pēc iespējas pārdomātāku, lietderīgāku un sabiedrībai saistošāku informāciju, sniedz pieņemto lēmumu pamatotu skaidrojumu un cenšas rīkoties proaktīvi, pauž savu viedokli pirms iestājusies riska vai pat krīzes komunikācija, kas var radīt nelabvēlīgas iezīmes komunikācijas nodrošināšanā un iestādes tēla graušānā.

Centrs papildus savai tīmekļa vietnei ir izveidojis arī kontus "Facebook" un "Twitter" sociālajos tīklos, kuros sabiedrības pārstāvji var uzdot jautājumus, un centrs pēc iespējas īsā laikā sagatavo atbildes. Sociālo tīklu konti sniedz iespēju arī sasniegt plašāku sabiedrības daļu, līdz ar to centrs regulāri ievieto tajos jaunu un saistošu informāciju. Labus panākumus centra atpazīstamības veicināšanā ir sniegušas aktivitātes, kas saistītas ar nedēļas termina un nedēļas skaidrojuma regulāru ievietošanu sociālajos tīklos. Spriežot pēc sociālo tīklu sekotāju skaita palielināšanās, var secināt, ka sabiedrības interese par centra darbību un pieņemtajiem lēmumiem arvien pieaug:

²⁰ Tieslietu ministrijas darbības rezultatīvais rādītājs budžeta apakšprogrammā 09.01.00: Valsts valodas aizsardzība.

²¹ "Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu 2012.–2018. gadam īstenošanas plāna 2017.–2018. gadam" 2.1.1.3. uzdevums.

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

1. attēls. Sociālo tīklu lietotāju dinamika.

Lai paustu centra nostāju par valstij un sabiedrībai aktuālām tēmām, skaidrotu atsevišķus ar valsts valodas lietojuma saistītus jautājumus, centra amatpersonas 2021. gadā sniedza gandrīz 50 intervijas mediju pārstāvjiem, no kurām nepilna trešdaļa bija saistīta ar Covid-19 (Valsts valodas likuma normu skaidrošana sabiedrībai attiecībā uz vakcinācijas avīzes un Covid-19 informatīvo plakātu pieejamību svešvalodā, par Covid-19 pareizrakstības jautājumiem un lietošanu saziņā, kā arī par citiem terminiem, kas aktualizējušies Covid-19 pandēmijas ietekmē) 9 intervijas bija par jauno centra lingvistu, latgaliešu rakstu valodas konsultantu, kā arī vairākas intervijas saistībā ar personvārdu iekļaušanu kalendārā – par šo tēmu sabiedrībai allaž ir interese. Attiecībā uz mediju interesi par centra darbību diemžēl vērojama negatīva tendence, proti, mediji pārsvarā interesi izrāda par notikumiem, kam ir negatīva nokrāsa, kur iespējama lielāka sabiedrības domu dalīšanās, lai intervijas un raksti būtu pēc iespējas skandalozāki un plašāk apspriesti, nevis lai nostiprinātu pilsoniskās vērtības, cildinātu valsts valodas nozīmi sabiedrībā un centra ieguldījumu valodas attīstībā un ilgtspējas nodrošināšanā, līdz ar to centram īpašs uzsvars jāliek uz tīmekļa vietnes un sociālo tīklu informāciju par centra pienesumu valsts valodas izaugsmes veicināšanā, rīkotajām akcijām, kuru mērķis ir cildināt kvalitatīvas latviešu valodas lietošanu, valsts valodas prasību ievērošanu un latvisko tradīciju izkopšanu.

2021. gada 15. oktobrī svētku, atceres un atzīmējamo dienu kalendārs tika papildināts ar Valsts valodas dienu, lai īpaši godātu latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu Latvijā. Turpmāk ik gadu Valsts valodas dienā gan centram, gan visai valsts pārvaldei kopumā, gan arī medijiem būtu jāsniedz ieguldījums un jāstiprina sabiedrības interese par valsts valodu, tās lomu un nozīmību Latvijā, lai veicinātu sabiedrības saliedētību un cieņu pret savas valsts pamatvērtību – valsts valodu.

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

Būtiski ir pieminēt arī to, ka centrs gan viedokļa paušanas, gan atpazīstamības veicināšanas nolūkos vairākkārt ir piedalījies arī sarunu festivālā "LAMPA", kā arī piedalījies "Ēnu dienās", lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum, un vienlaikus arī popularizētu centra tēlu sabiedrībā. Centra Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta speciālisti regulāri viesojas augstskolās, lai iepazīstinātu tulkošanas programmu studentus ar centra darbu un popularizētu prakses iespējas Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamentā.

2021. gadā tika izstrādāta centra Komunikācijas stratēģija ar mērķi gūt vispārēju sabiedrības atbalstu un uzticēšanos centra īstenotajiem pasākumiem, kā arī nostiprināt sabiedrības apziņā mūsdienīgas, uz likuma un taisnīguma principa balstītas valsts iestādes tēlu valsts valodas lietošanas jomā. 2022. gada laikā centrs plāno prezentēt Komunikācijas stratēģiju darbiniekiem, lai ikviens būtu informēts un spētu iesaistīties pasākumos centra tēla veidošanai, viedokļa nozīmīguma un atpazīstamības stiprināšanai.

➤ Attīstības tendences un sasniedzamais mērķis

Mūsdienās iestādes ārējam tēlam sabiedrībā un plašsaziņas līdzekļos ir liela nozīme. Iestādes tēls var ietekmēt to, kā tiek interpretēti iestādes lēmumi un darbības. Pieaug iedzīvotāju pieprasījums pēc modernas un atvērtas valsts pārvaldes, kas sniedz skaidri saprotamu un uzticamu informāciju sabiedrībai ērtā veidā, vienlaikus norādot, kādu ieguvumu gūs sabiedrības locekļi no iestādes pieņemtajiem lēmumiem.²² Lai veicinātu centra kā jomas eksperta tēla pilnveidošanu, nepieciešams sekot mūsdienīgas iestādes kritērijiem, pārskatot izmantotos komunikācijas kanālus un tajos ievietojamo informāciju un objektīvi izvērtējot iestādes darbībām veltīto kritiku. Organizēto pasākumu biežāka atspoguļošana plašsaziņas līdzekļos koncentrētu uzmanību uz centra aktualitātēm un novērstu nepareizu priekšstatu saglabāšanu. Sociālie tīkli ļauj izplatīt informāciju ātri un operatīvi plašam iedzīvotāju lokam, vienlaikus nodrošinot, ka sabiedrību sasniedz viedoklis no pirmavota, bez pievienotas papildu informācijas vai neatbilstošiem skaidrojumiem. Analizējot informāciju no Valsts kancelejas 2022. gadā izstrādātajām "Vadlīnijām valsts pārvaldes iestāžu veiksmīgai komunikācijai sociālo tīklu platformās"²³, var secināt, ka centram pēc publiskojamā satura un sociālo tīklu popularitātes sabiedrības vidū joprojām piemērotākie ir "Facebook" un "Twitter" konti, kas tiek lietoti arī līdz šim. Vienlaikus vadlīnijas izmantojamas, lai informācija līdz sabiedrībai nokļūtu iespējami efektīvāk un mērķtiecīgāk.

Sabiedrībai bieži vien rodas jautājumi par centra lēmumu pamatotību. Ir novērotas arī neskaidrības saistībā ar centra kompetenci, nereti centra funkcijas tiek jauktas ar Latviešu valodas aģentūras un Valsts izglītības satura centra funkcijām, jo visu trīs iestāžu funkcijās ir iekļauti uzdevumi saistībā ar valsts valodu. Lai sniegtu sabiedrībai vairāk informācijas par šiem jautājumiem un palielinātu klientu izpratni par iestāžu pakalpojumu klāstu, nepieciešams veicināt skaidrojošo materiālu publiskošanu un informatīvo pasākumu skaitu.

²² "Latvijas piektais nacionālais atvērtās pārvaldības rīcības plāns 2022.–2025. gadam"

²³ "Vadlīnijas valsts pārvaldes iestāžu veiksmīgai komunikācijai sociālo tīklu platformās", Valsts kanceleja, 2022

Mērķis: iestādes atpazīstamības palielināšana un proaktīva informācijas sniegšana sabiedrībai par centra aktualitātēm

Svarīgākie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

popularizēt iestādes veidotās akcijas;

nodrošināt aktīvu komunikāciju un regulāri papildināt centra tīmekļa vietni un sociālo tīklu kontus ar ierakstiem, tādējādi veicinot jaunu sekotāju piesaisti;

veidot viegli lasāmus skaidrojošus materiālus, to skaitā infografiku formā, par centra pakalpojumiem;

publiskot nozīmīgus centra lēmumus, skaidrojot lēmuma pieņemšanas pamatojumu viegli uztveramā valodā un vizuālajā noformējumā.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Sabiedrība informēta par centra darbību un veicināta atpazīstamība	Sekotāju skaits sociālajos tīklos	8,1 tūkst. (2021)	13,1 tūkst.
	Infografiku skaits, t. sk. informatīvs raksts Valsts valodas dienas ietvaros	3 (2021)	8
	Kampanju "Nedēļas termins" un "Nedēļas skaidrojums" ierakstu skaits gadā.	42 nedēļas termini (2021) un 45 nedēļas skaidrojumi (2021)	35 nedēļas termini un 35 nedēļas skaidrojumi
Veicināta latviešu valodas lietošana publiskajā telpā uzņēmējdarbības un izglītības jomās	Valsts valodas centra akciju dalībnieki (skaits kopā)	33 (2021)	50

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

➤ Attīstības tendences un sasniedzamais mērķis

Centru sabiedrībā visbiežāk atpazīst pēc valsts valodas kontroles pamatfunkcijas, lai gan otra iestādes pamatfunkcija ir tiesību aktu tulkošana un terminoloģijas izstrāde, kas ir ne mazāk nozīmīga valsts valodas aizsardzības jomā, kā arī veido būtisku pienesumu valsts komercdarbības vides attīstībai, nodrošinot Latvijas tiesību sistēmas saprotamību potenciālajiem ārzemju investoriem. Starptautisko tiesību aktu tulkošana latviešu valodā un Latvijas Republikas tiesību aktu tulkošana ES dalībvalstu valodās, jaunu terminu izstrāde latviešu valodā, elektronisko datubāzu papildināšana un pieejamība būtiski nepieciešama latviešu valodas kā vienas no Eiropas Savienības oficiālajām valodām statusa nodrošinājumam.²⁴ Nozīmīgs pienesums ir arī centra veiktie tulkojumi saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanu, kas palīdz Latvijas valstij turpināt īstenot "Moneyval" ieviestās rekomendācijas.²⁵ Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta darbinieki nodrošina sadarbību ar ministrijām, veicot tiesību aktu tulkošanu un to publiskošanu sabiedrībai, veicina latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās, sekmē vienotas terminoloģijas lietošanu un terminu pieejamības nodrošināšanu datubāzēs. Ņemot vērā Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam nospraustos mērķus un Latviešu vēsturisko zemju likumu, centrs aktīvi atbalsta latgaliešu rakstu valodas normu izstrādi, sabiedrības informēšanu par tām, kā arī risina valodas politikas jautājumus attiecībā uz lībiešu valodas un latgaliešu rakstu valodas lietojumu publiskajā informācijā.

Lai sabiedrībai nerastos tikai vienpusējs priekšstats par centra darbību, nepieciešams sabiedrību biežāk informēt par centra darbību tulkošanas un terminoloģijas jautājumos.

Mērķis: centra pamatfunkcijas – tiesību aktu tulkošana un terminoloģijas izstrāde – popularizēšana sabiedrībā

Svarīgākie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

informēt sabiedrību par iespēju saņemt konsultācijas saistībā ar terminoloģiju, tiesību aktu tulkojumiem un latgaliešu rakstu valodas normām;

regulāri tīmekļa vietnē publiskot metodiskus un konsultatīvus materiālus tulkošanas un terminoloģijas jomā;

informēt sabiedrību par Nacionālo terminoloģijas portālu, regulāri nodrošināt terminu datubāzi ar jauniem terminiem;

organizēt ikgadējo konferenci sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Eiropas Komisijas Pastāvīgo pārstāvniecību Latvijā un Eiropas Komisijas Tulkošanas ģenerāldirektorāta Latviešu valodas departamentu par tēmu "Latviešu valoda Eiropas Savienībā".

²⁴ "Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam"

²⁵ "Moneyval" ir Eiropas Padomes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komiteja.

**Valsts valodas centra stratēģija
2022.–2026. gadam**

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Veicināta latviešu valodas pilnvērtīga funkcionēšana ES institūcijās	Konsultāciju skaits terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas jomā (gadā)	1569 (2021)	400
	Konferences organizēšana (gadā)	1 (2021)	1
	Papildināta terminoloģijas datubāze (skaits tūkst., gadā)	2,1 (2021)	2
Popularizētas latgaliešu rakstu valodas normas.	Centra tīmekļa vietnē publiskotie skaidrojumi un plašsaziņas līdzekļiem sniegtās intervijas (gadā)	6 skaidrojumi, 4 intervijas (2021)	12 skaidrojumi, 6 intervijas

➤ **Attīstības tendences un sasniedzamais mērķis**

Centra publiskās aktivitātes un atpazīstamība sabiedrībā galvenokārt ir saistīta ar pieņemto lēmumu un iestādes sniegto viedokļu valsts valodas jomā atspoguļošanu. Līdz šim no iestādes puses salīdzinoši maza uzmanība ir pievērsta centra kā darba devēja publiskā tēla popularizēšanai. Lai veicinātu potenciālo nodarbināto interesi par centru, ir nepieciešams definēt mērķgrupas un izstrādāt pasākumu kopumu, lai potenciālos pretendētus informētu par karjeras iespējām un veicinātu esošo nodarbināto apmierinātību ar darbu centrā, tādējādi palielinot iestādes kā pozitīva darba devēja tēlu. Nākamajā plānošanas periodā jāveic darbinieku apmierinātības aptauja, lai varētu izvērtēt un analizēt jomas, kas būtu uzlabojamas centra darbā, jomas, kuras būtu stiprināmas un attīstāmas, lai spētu paaugstināt motivācijas līmeni darbinieku vidū, samazinātu darbinieku mainību un radītu vēlmi un interesi darbiniekiem pilnveidoties un tiekties uz augstāku mērķu sasniegšanu.

Pēdējos gados centrs izjūt arvien lielāku konkurenci augsti kvalificētu speciālistu piesaistē. Šobrīd valstī ir vērojama tendence, ka darbaspēka apjoms samazinās, vakancu skaits arvien palielinās. Samazinās arī ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits un sabiedrība noveco, līdz ar to galvenais uzsvars jāvelta cilvēkkapitāla produktivitātes celšanai, tā potenciāla maksimālai izmantošanai un jāiegulda investīcijas cilvēkkapitālā.²⁶ Galveno lomu vairs nespēlē darba devējs, kas piedāvā darbu, bet gan darba ņēmējs, kas izvēlas darbavietu, kura spētu ieinteresēt potenciālo darba meklētāju, ļautu viņam sasniegt savus profesionālos mērķus un norādītu uz ieguvumiem, ko darba vieta viņam spēj nodrošināt. Svarīgi ir piesaistīt un veidot darba attiecības ar darbiniekiem, kuru profesionālie mērķi saskan ar iestādes mērķiem un vērtībām, lai veidotos abpusēji izdevīgas darba attiecības – darba devējs investē darbiniekā un viņa izglītībā, attīsta viņa spējas un kompetences, kas ir vienlaikus būtiskas gan paša darbinieka profesionālajai izaugsmei, gan sniegtu atdevi un ieguvumu arī iestādes attīstībai un mērķu sasniegšanai. Agrāk cilvēks bija resurss, kas palīdz iestādei sasniegt tās mērķus, šobrīd ir jāmaina personāla vadības pieeja, pielāgojot to idejai, ka cilvēks ir uzņēmuma galvenā vērtība,

²⁶ Projekts "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija "Latvija 2030""

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

jāizstrādā stratēģija darbinieku attīstībai un izaugsmei, jārada labvēlīgs mikroklimats, lai veicinātu darbinieku piesaisti, veidotu lojalitāti pret iestādi, sniegtu ieguldījumu viņu labklājībā. Papildus minētajām grūtībām arī nespēja piedāvāt konkurētspējīgu atalgojumu joprojām ir viens no nozīmīgākajiem faktoriem, kas attur potenciālos darba ņēmējus no darba centrā. 2022. gadā ir paredzēts aizsākt jaunu algu reformu, jo valsts iestādes nespēj konkurēt darbaspēka tirgū ar privāto sektoru, līdz ar to ir ieviesti būtiski grozījumi "Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā", lai pārveidotu novecojušo sistēmu, risinot ilgstoši samilzušas problēmas – zemu darbinieku motivāciju, augstu darbinieku mainību, augsti kvalificētu profesionāļu trūkumu un nepieciešamību ieguldīt apjomīgus resursus personāla attīstībā. Mēnešalgas līmenis valsts pārvaldē līdz 2027. gadam tiks noteikts līdz 80 % no privātajā sektorā maksātās atlīdzības līmeņa.²⁷ Centram pašam nav iespējas palielināt darba samaksu, vienīgi pozitīvas atalgojuma tendences valsts pārvaldē kopumā varētu uzlabot potenciālo darba meklētāju materiālo motivāciju pievienoties centra komandai. Līdz ar to centram īpaši pārdomāti jāveic citi pasākumi darbinieku piesaistei un motivēšanai, jo centra darbības efektivitāte un izvirzīto mērķu sasniegšana vistiešākajā veidā ir atkarīga no nodarbināto profesionalitātes, motivācijas un ieinteresētības strādāt centrā. Viens no nozīmīgiem faktoriem, kas varētu paplašināt darba spēka pieejamību, ir attālinātais darbs, kas ļauj piesaistīt speciālistus no Latvijas reģioniem, kuri nevēlas vai kuriem nav iespējas strādāt Rīgā, taču savus amata pienākumus pilnvērtīgi var veikt no citas atrašanās vietas. Kā viens no nozīmīgākajiem personālvadības mērķiem ir uzlabot un pilnveidot nodarbināto motivēšanas iespējas – darba saturs, darbs valsts un sabiedrības labā, izaugsmes iespējas, elastīgs darbalaiks, attālinātas darba iespējas, labbūtība, profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanas un mācību iespējas. Mācību iespējām veltāma īpaša uzmanība un plānošana, jāizmanto piedāvātās iespējas darbinieku izglītības un kompetenču celšanai, arī Valsts kanceleja ir izstrādājusi plānu ar mērķi ieviest publiskajā pārvaldē organizācijas, kas mācās principus, lai mācīšanās būtu ikdienas paradums, kā arī plāns paredz nodrošināt publiskajā pārvaldē nodarbināto kompetenču attīstību atbilstoši nākotnes kompetencēm, tādējādi veicinot publiskās pārvaldes profesionalitāti un efektivitāti un mūžizglītības principa īstenošanu, vienlaikus stimulējot nodarbināto konkurētspēju darba tirgū un uzlabojot publiskās pārvaldes darbības un pakalpojumu kvalitāti.²⁸

²⁷ <https://www.mk.gov.lv/lv/jaunums/reformes-atlidzibas-sistemu-valsts-parvalde>

²⁸ Plāns "Publiskajā pārvaldē nodarbināto mācīšanās un attīstības plāns 2021.-2027. gadam", Valsts kanceleja, 2021. gads

Mērķis: kļūt par modernu, pieprasītu un atpazīstamu darba devēju, pie kura vēlas strādāt profesionāli speciālisti. Izveidot ilgtspējīgu nodarbināto komandu, veicinot saliedētību, sadarbību un lojalitāti pret iestādi, tādējādi samazinot nodarbināto mainību

Svarīgākie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

apzināties iestādes vērtības, vīziju un misiju un ieviest to centra darbībā piederības un lojalitātes veicināšanai;

ieviest jaunas metodes veiksmīgai jauno darbinieku ievadīšanai darbā;

kontrolēt darbinieku izdegšanas sindroma iestāšanās iespējamību un laikus novērst to;

regulāri reizi divos gados veikt darbinieku apmierinātības un motivācijas aptauju un analizēt tās rezultātus;

ik gadu izvērtēt iestādes procesus, apzināt augstākā un vidējā līmeņa riskus un mazināt tos, pārskatot kontroles sistēmu.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Nodrošināta ilgtspējīga, profesionāla nodarbināto komanda	Nodarbināto mainība (%) ²⁹	15 (2021)	13
	Pirmā gada mainība (%) ³⁰	25 (2021)	20
	Vidējais dienesta / darba attiecību ilgums ³¹	8,5 gadi (2022)	9 gadi
	Izstrādāta "Jauno darbinieku rokasgrāmata"	-	1
	Izstrādātas vadlīnijas centra jauno nodarbināto darbā ievadīšanas procesa realizēšanai	-	1
	Nodarbināto ³² apmierinātība ar darbu ("pilnībā apmierina")	45,2 % (2022)	55 %

²⁹ Gada laikā aizgājušo nodarbināto skaits / kopējais nodarbināto skaits.

³⁰ Darbinieki, kuri pametuši iestādi pirmajā gadā / kopējais jaunpieņemto darbinieku skaits.

³¹ Vidējais dienesta / darba attiecību ilgums, t. i. visu darbinieku kopējais dienesta / darba attiecību ilgums / kopējais darbinieku skaits.

³² Nosaka, balstoties uz darbinieku aptaujas rezultātu. Tiek iekļautas tikai tās nodarbināto atbildes, kurās apgalvojumam "Kopumā esmu apmierināts/-a ar darbu centrā" ir norādītas atbildes "Pilnībā piekrītu".

6.3. Informācijas aprites elektronizācija, darba efektivizācija un digitālās vides uzlabošana

Šobrīd informācijas aprite iestādēs turpina arvien pieaugt, darbiniekiem vienlaikus jāveic vairāki darbi, lai laikus izpildītu uzdevumus. Nozīmīga loma veltāma darbinieku digitālo zināšanu uzlabošanai, digitālo risinājumu izmantošanas veicināšanai, modernu un efektīvu darba metožu un tehnoloģiju ieviešanai un esošo pilnveidošanai. Lai gan Covid-19 izraisītā krīze būtiski paātrināja digitālo transformāciju un ieviesa veiksmīgas izmaiņas darba vidē, tā arī ir atklājusi vairākas problēmas un trūkumus valsts pārvaldes digitālās vides briedumā gan saistībā ar darbinieku nepietiekamajām zināšanām un prasmēm, gan tehniskā nodrošinājuma ziņā. Spēja nodrošināt attālinātos pakalpojumus augstā kvalitātē ir publiskā sektora galvenā iezīme, lai spētu pielāgoties sabiedrības vajadzībām un būtu ērtāk pieejama plašākam sabiedrības lokam.

"Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.–2027. gadam" viens no rīcības virziena "Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi" mērķiem ir digitāli transformēt publisko pārvaldi, ieviest mūsdienīgas tehnoloģijas, veicināt digitālo risinājumu izmantošanu un paaugstināt iedzīvotāju digitālās prasmes.³³ Līdz ar to arī viens no centra prioritārajiem mērķiem ir digitālās vides uzlabošana, lai centrs spētu pielāgoties strauji mainīgajai videi un būt pilnvērtīgi pieejams gan sabiedrībai, gan publiskā un privātā sektora iestādēm.

Nemot vērā to, ka informācija mūsdienās vairumā gadījumu tiek meklēta tīmeklī, centra tīmekļa vietne ir būtiski jāuzlabo, jo šobrīd tā ir daļēji novecojusi un ar tehniskām nepilnībām. Stratēģijas darbības 2022.–2026. gada periodā centra vietne ir jāmodernizē, tai ir jābūt pārskatāmai un funkcionālai, kā arī īpaša uzmanība veltāma tīmekļa vietnes piekļūstamībai, lai tā būtu ērti lietojama dažādām cilvēku grupām, tajā skaitā personām ar invaliditāti un vecākiem cilvēkiem.

Lai uzlabotu informācijas elektronizāciju, centrs izmanto dokumentu un procesu vadības sistēmu, kas ir būtiski samazinājusi papīra dokumentu apripi centrā un efektivizējusi visus lietvedības darba procesus. Lai gan dokumentu vadības sistēma tiek veiksmīgi lietota jau vairākus gadus, arvien tiek pamanītas dažas nepilnības, kas ir jānovērš un jāpilnveido, lai sistēma sniegtu maksimālu atbalstu un ērtību darbiniekiem. Ieviestā sistēma arī ļāva ātri un operatīvi pāriet uz attālināto darbu, jo darbiniekiem lielākā daļa dokumentu ir pieejami elektroniski. Centrs pielāgojas mūsdienu aktuālajām tendencēm un primāri izmanto oficiālo elektronisko adresi gan saziņai starp valsts un pašvaldību iestādēm, gan juridiskām un fiziskām personām, tādējādi tas kļūst arvien pieejamāks sabiedrībai ērtā veidā, kā arī, samazinot papīra patēriņu un tādējādi arī taupot papīra ražošanai nepieciešamos dabas resursus, ir kļuvis draudzīgāks videi.

Digitālās vides uzlabošana skatāma ne tikai centra organizatorisko procesu nodrošināšanas ietvarā, bet arī centra darbības pamatfunkcijas – terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas – ietvarā. Centrs sekmē valodas attīstību un pieejamību digitālajā vidē, palīdz attīstīt mašintulkošanu, terminoloģiju, terminrades metodes un valodas tehnoloģijas.

³³ "Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam"

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

Būtisks solis darba efektivizācijā ir ne vien dokumentu vadības sistēma un e-adrese, bet arī datorizētās tulkošanas programmatūras *Trados Studio* izmantošana, kuras modernākās versijas centrs izmanto kopš 2014. gada. Šī programmatūra ļāvusi gan efektivizēt tulkošanas procesu, gan arī veicinājusi redaktoru un tulkotāju darba pārskatāmību. Vislielākais ieguvums ir *Trados Studio* programmatūras pastāvīgi pieaugošā iepriekš veikto tulkojumu atmiņa, kas piedāvā tulkošanas segmentus no iepriekšējiem projektiem jaunu tulkojumu gadījumā. Laika gaitā uzlabojušās darbinieku praktiskās iemaņas programmatūras izmantošanā un procesu automatizācijā: ieviestas terminu ievades veidnes, tulkojumu pakotņu veidnes, īpaši pielāgots programmatūrā iekļautais kvalitātes kontroles rīks, kā arī ieviestas automātiskās ievades terminu tabulas. Jāatzīst, ka automātiskās ievades terminu tabulu funkcionalitātei un pārskatāmībai ir nepieciešami uzlabojumi: lai gan šīs tabulas atvieglo terminu ievadi datubāzēs, tabulu formāts tulkotājiem un redaktoriem mēdz apgrūtināt to aizpildīšanu.

Centram kopš 2018. gada izveidojusies veiksmīga sadarbība ar Kultūras informācijas sistēmu centru (KISC), kas ir Latvijas Nacionālā terminoloģijas portāla termini.gov.lv (LNTP) tehniskais uzturētājs. Tā kā centrs nodrošina valodas datus KISC, nākamajā plānošanas periodā tiks meklētas iespējas, kā uzkrātos valodas datus izmantot citu valodas tehnoloģiju attīstīšanā ar mērķi atvieglot centra darbu.

Lai noskaidrotu digitālās vides briedumu darba procesu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā, centrs ik gadu sniedz datus VARAM, lai tiktu aprēķināts centra e-indeks. E-indeks sniedz faktos balstītu novērtējumu, cik aktīvi un atbilstoši iestādes pielieto mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un darbības prakses, lai pilnveidotu sniegto pakalpojumu kvalitāti un pieejamību iedzīvotājiem un uzņēmējiem, kā arī organizāciju darbības efektivitāti un draudzīgumu videi.³⁴ 2021. gada centra e-indeks tika novērtēts ar 46,7 punktiem no 100 iespējamajiem. Salīdzinot ar 2017. gadu, centra e-indeks ir palielinājies:

Ar e-indeksa palīdzību iespējams apzināt veiksmīgākās iestādes efektīvas e-pārvaldes principu īstenošanā, identificēt kritiskos punktus un veikt uzlabojumus, novērtēt e-pārvaldes principu ieviešanas progresu un izstrādāt rīcības plānu. E-indeksu veido kopvērtējums par šādām kategorijām:

- Saziņa ar sabiedrību un līdzdalība;
- Klientu apkalpošana un atbalsts;
- Atvērtie dati;
- Pakalpojumu nodrošināšana;
- Iestādes iekšējie procesi un starpiestāžu sadarbība.

³⁴ <https://www.varam.gov.lv/lv/valsts-iestazu-un-pasvaldibas-e-indekss>

Valsts valodas centra stratēģija 2022.–2026. gadam

Labākos rezultātus centrs 2021. gada novērtējumā ir guvis saziņas ar sabiedrību un līdzdalības kategorijā (62,2 punkti) un iestādes iekšējo procesu un starpiestāžu sadarbības kategorijā (68,1 punkts). Ar vismazāko punktu skaitu tika novērtēta atvērto datu kategorija (17,6 punkti), līdz ar to atvērto datu pieejamība ir būtisks uzdevums, kas jāuzlabo 2022.–2026. gada plānošanas periodā. Latvijas atvērto datu portālā³⁵ jāpublisko dati saistībā ar centra iztulkotajiem tiesību aktiem, lai tie būtu plašāk pieejami un ērtāk lietojami ikvienam sabiedrības loceklim vai iestādei, ievērojot informatīvajā ziņojumā "Latvijas atvērto datu stratēģija"³⁶ norādītos kritērijus un principus.

➤ Attīstības tendences un sasniedzamais mērķis

Būtiski ir turpināt darbu pie digitālās vides un digitālo tehnoloģiju attīstīšanas un darbības procesu transformēšanas, jo attālinātais vai hibrīdais darba modelis ir kļuvis par neatņemamu darba dzīves sastāvdaļu ne tikai centrā, bet arī visā pārējā publiskajā pārvaldē un darba vidē kopumā. Jāturpina centra informācijas aprites elektronizācija, darba efektivizācija un digitālās vides uzlabošana, lai darba procesus centrā pilnībā varētu nodrošināt digitālā vidē gan centra ietvaros, gan savstarpēji sadarbojoties ar citām iestādēm. Arī centra sniegtajiem pakalpojumiem ir jābūt pilnīgi digitāliem, analogā pakalpojumu saņemšana ir jāsamazina līdz minimumam – tikai atsevišķu klientu apkalpošanas vajadzībām un ērtībām, ja viņiem nav iespējas saņemt pakalpojumu attālināti.

Mērķis: iekšējās informācijas un izejošo dokumentu plūsmas efektivizācija un elektronizācija, ieviešot e-risinājumus un samazinot papīra patēriņu

Svarīgākie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

aicināt klientus izmantot e-adresi un elektroniskos pakalpojumus;

samazināt līdz minimumam papīra vēstuļu korespondenci un klātienē apmeklējumus pakalpojumu saņemšanai vai protokolu sastādīšanai;

ievietot atvērtos datus Latvijas atvērto datu portālā;

uzlabot e-pārvaldes efektivitāti, tādējādi paaugstinot centra e-indeksa vērtējumu attiecībā pret citām valsts iestādēm.

³⁵ <https://data.gov.lv>

³⁶ Informatīvais ziņojums "Latvijas atvērto datu stratēģija" (<http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40472319>)

**Valsts valodas centra stratēģija
2022.–2026. gadam**

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Informācijas aprīte ir elektronizēta un efektīvizēta	Papīra patēriņa samazinājums pret iepriekšējo periodu	70 papīra bloki (2021)	20 % (55 papīra bloki)
	Samazināta papīra dokumentu aprīte gan iekšējos, gan ārējos procesos	Izsūtīti 793 papīra dokumenti (2021)	Pilnībā ieviesta elektronisku dokumentu aprīte procesos, kuros tas ir iespējams
	E-indeksa vērtējums 100 punktu skalā	46,7 (2021)	50
	Klātienē apmeklējumu samazinājums pret iepriekšējo gadu	190 (2019)	20 % (150 klātienē apmeklējumi)

➤ Attīstības tendences un sasniedzamais mērķis

Centra darbinieku resursi ir ierobežoti, līdz ar to ir maksimāli jāievieš un jāpielāgo iespējamie tehnoloģiskie risinājumi un tehniskais nodrošinājums, lai darbiniekus atslogotu no manuālu automātisku darbību veikšanas un dotu iespēju veltīt savu darba laiku procesiem ar augstāku pievienoto vērtību. Lai darbinieki spētu darboties arvien produktīvāk, viņiem ir jāizprot un jāizmanto pietiekami digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas. Līdz ar to ir jānodrošina darbiniekiem nepieciešamās mācības digitālo prasmju attīstībai, lai digitālās tehnoloģijas uzlabotu darba izpildes rādītājus un vienlaikus atvieglotu darbinieku ikdienu, kāpinātu viņu darba efektivitāti un produktivitāti, kas būtu ieguvums gan pašam centram, gan arī ļautu uzturēt operatīvu un konstruktīvu sadarbību ar citām iestādēm un dotu iespēju labāk rūpēties par sabiedrības vajadzībām. Jāturpina kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi un mācības arī pārējās darbam nepieciešamajās jomās, lai attīstītu vēlmi un iespējas darbiniekiem saredzēt jaunas un progresīvas darba uzdevuma izpildes iespējas un risinājumus, kā arī paaugstinātu darba ieguldījuma kvalitāti un pievienoto vērtību. Īpaša uzmanība veltāma vadītāju kompetenču pilnveidošanai un izglītošanai, jo vadītājam ir būtiska loma darbinieku motivēšanā, iesaistīšanā, lojalitātes veidošanā, komandas stiprināšanā un darba metožu ieviešanā un efektīvizēšanā.

Mērķis: nodarbināto kompetenču paaugstināšana un pilnveidošana

Svarīgākie uzdevumi mērķa sasniegšanai:

paaugstināt nodarbināto kvalifikāciju, celt darbinieku digitālo prasmju līmeni;

pilnveidot darbinieku zināšanas par drošas digitālās vides un IT pakalpojumu izmantošanu, lai izvairītos no iespējamiem kibernetikas riskiem.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja sasniegtās vērtības	
		Faktiskā vērtība	Mērķa vērtība (2026)
Pilnveidotas nodarbināto kompetences	Apmeklētās mācības par aktuālām tēmām profesionālās kvalifikācijas celšanai (skaits gadā)	22 (2021)	25
	Nodarbināto īpatsvars, kuri apmeklējuši vismaz vienas mācības gada laikā (%)	100 (2021)	100
	Apmeklētās mācības digitālo prasmju uzlabošanai un drošas digitālās vides veicināšanai (skaits gadā)	2 (2021)	3
	Nodarbināto īpatsvars, kuri apmeklējuši vismaz vienas mācības gada laikā digitālo prasmju uzlabošanai un drošas digitālās vides veicināšanai (%)	27 (2021)	60

7. Valsts budžeta finansējums

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta apakšprogrammu Nr. 09.01.00 "Valsts valodas aizsardzība". 2022. gadā centrā ir 43 amata vietas, 2022.–2026. gada stratēģijas plānošanas periodā amatu vietu skaitu nav plānots mainīt.

Valsts budžeta apakšprogramma		2022. gada projekts (EUR)	2023. gada prognoze (EUR)	2024. gada prognoze (EUR)
09.01.00	Valsts valodas aizsardzība	1 132 080	1 130 080	1 130 080

Direktors

M. Baltiņš